

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Rigsrevisionen som motor for forandring

Hvordan beretninger skaber politisk og forvaltningsmæssig
forandring

[X] slides

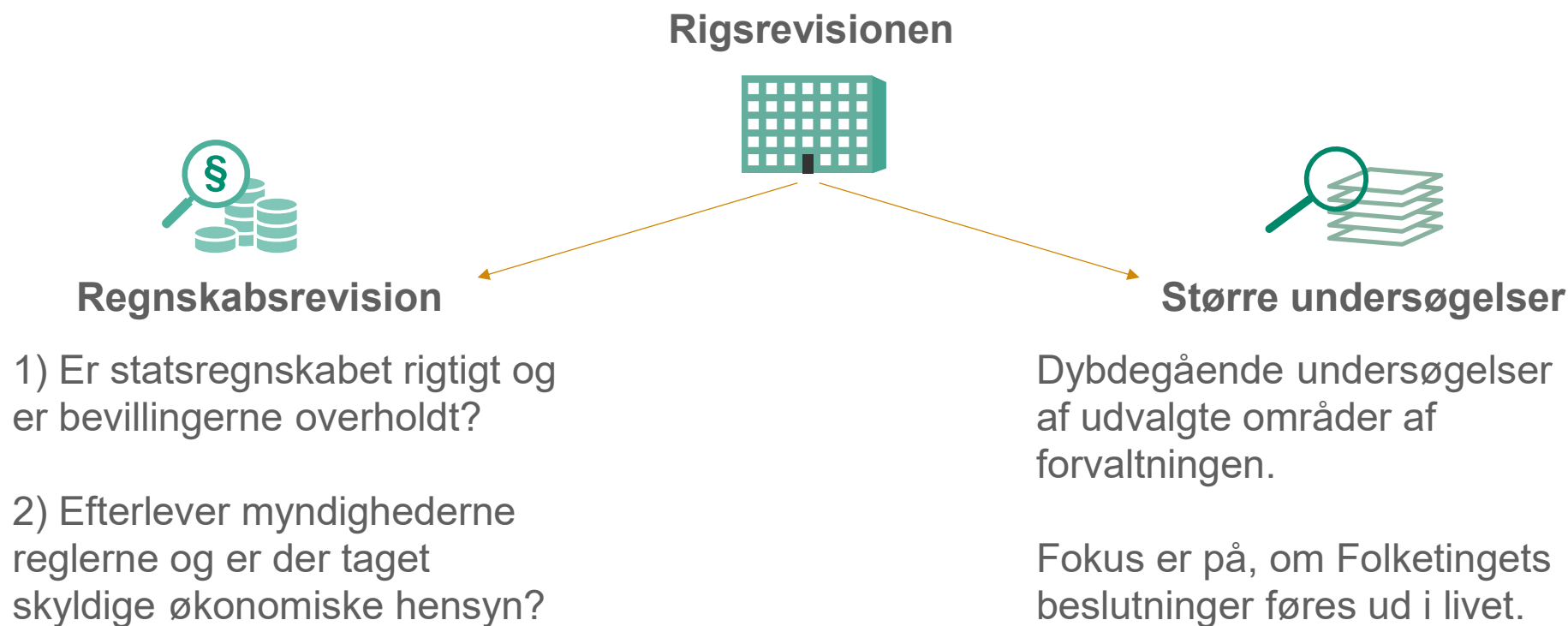
Dagsorden

1. Introduktion til Rigsrevisionens rolle, tilgang til evaluering og forandringsmekanismer
2. Case #1: Beretningen om *Ankestyrelsens tilsyn og brug af reaktioner ved lovbrud.*
3. Case #2: Beretningen om *Tilsynsindsatsen overfor ulovligt asbestarbejde.*
4. Q & A

I Rigsrevisionen fører vi kontrol med regeringen på vegne af Folketinget.

Det gør vi ved at belyse, om Folketingets beslutninger bliver til virkelighed.

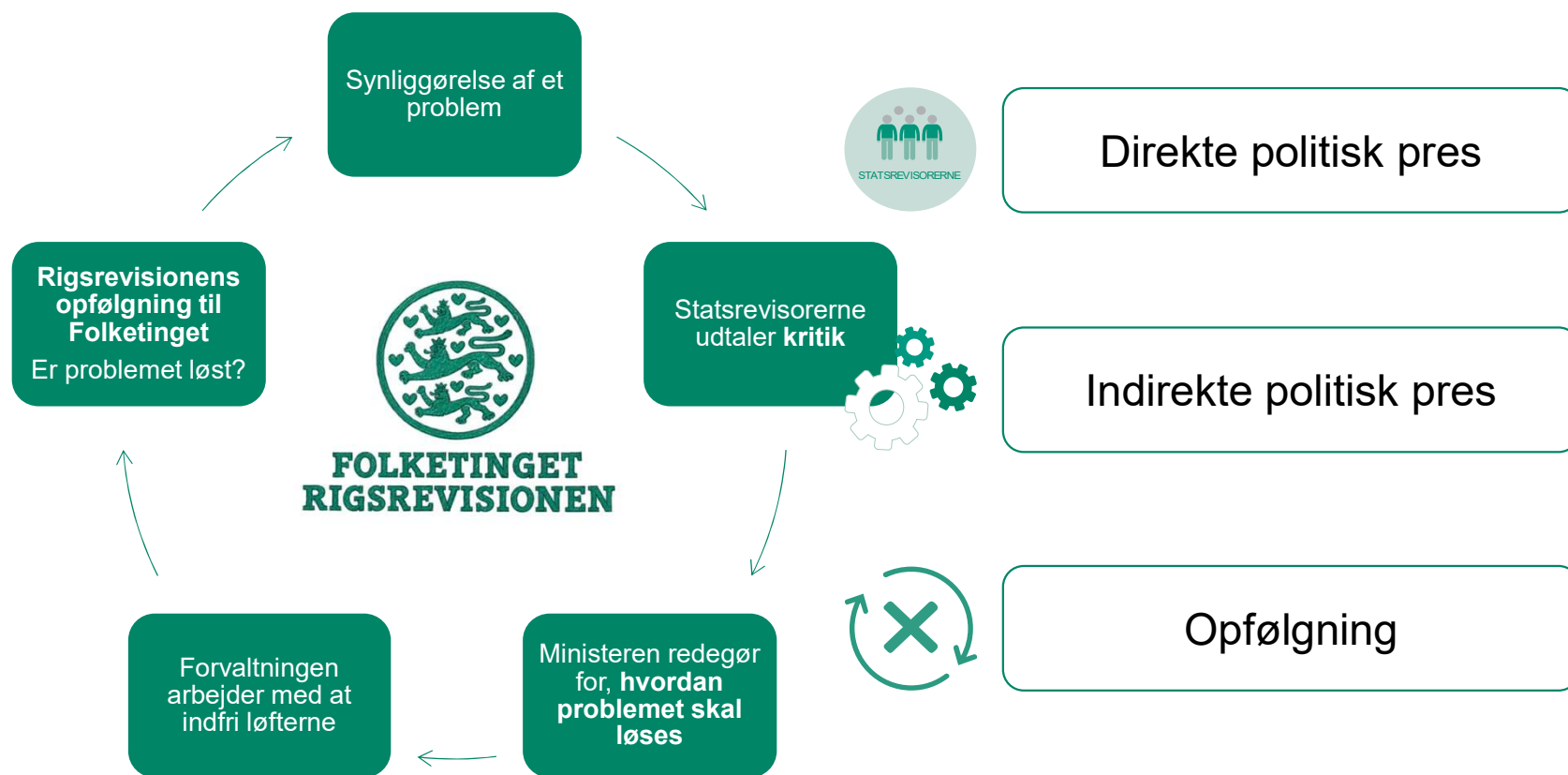
Rigsrevisionens to ben

Revision eller evaluering?

	Klassisk revision	Klassisk evaluering
Typisk Genstandsfelt	Regnskab og finansielle dispositioner	En indsats, ordning, politik eller et program.
Resultat	Korrekt/ukorrekt regnskab; væsentlige fejl eller mangler.	Outcomes, effekt og læring
Relation til den undersøgte	Uafhængighed og armslængde	Betydelig dialog om fortolkning og læring

Forandringsmotoren og –mekanismerne i Rigsrevisionens arbejde

... og en gang i mellem starter det med et politisk problem

Hvornår og hvordan virker de tre forandringsmekanismer?

Direkte politisk pres

 Det politiske niveau

 Beretningen har høj politisk relevans.

 Statsrevisorernes politiske indflydelse og Folketinget som den lovgivende magt

Indirekte politisk pres

 Forvaltningen

 Rigsrevisionen kan formulere principper på baggrund af sin kritik, som har relevans for forvaltningen generelt

 Dialog med de reviderede om den realistiske landingsbane for forandring

Opfølgning

 Det politiske niveau

 Rigsrevisionen har oversat den lovede forandring til noget der kan evalueres.

 Vedholdenhed. Man kan ikke "vente på at stormen lægger sig".

Hvor den klassiske forandringsmekanisme i evaluering er læring, er Rigsrevisionen unik i sin mulighed for at bruge evaluering til at skabe politisk pres.

Vi tilstræber i vores evaluering at give mulighed for læring, men læring er ikke en nødvendig forudsætning for at vi skaber forandring.

Hvordan det sker i praksis, får I her to eksempler på

Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner

- Skal sikre, at kommuner og regioner **overholder loven**
- Generel ulovlig praksis – **ikke klageinstans for borgere**
- Alle kan henvende sig, men **tilsynet vælger selv** hvilke sager de vil gå ind i
- Kan **reagere** med alt fra en udtalelse til tvangsbøder

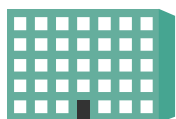
Statsrevisorerne anmoder om en undersøgelse

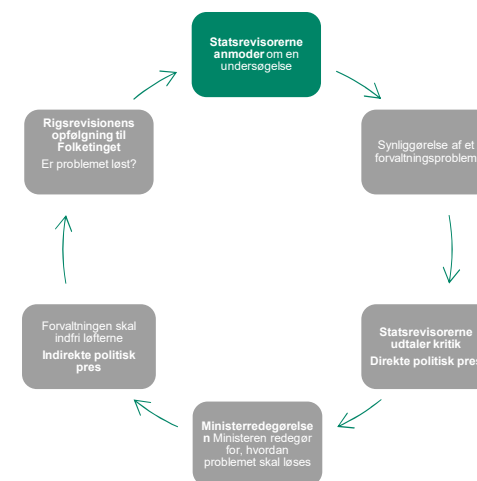
Politisk problem: Er tilsynet **kritiske nok** overfor kommunerne?

Anmodning: Er tilsynet på socialområdet **tilfredsstillende** og **udnytter** de deres reaktioner?

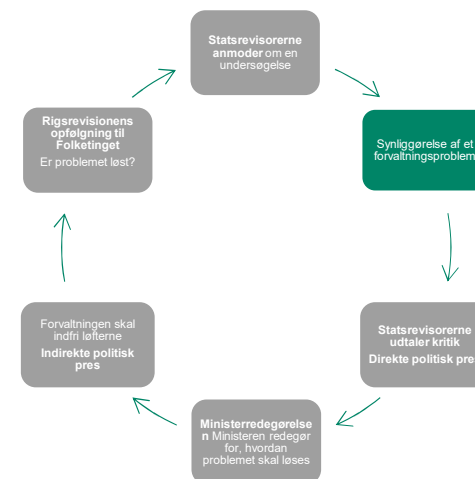
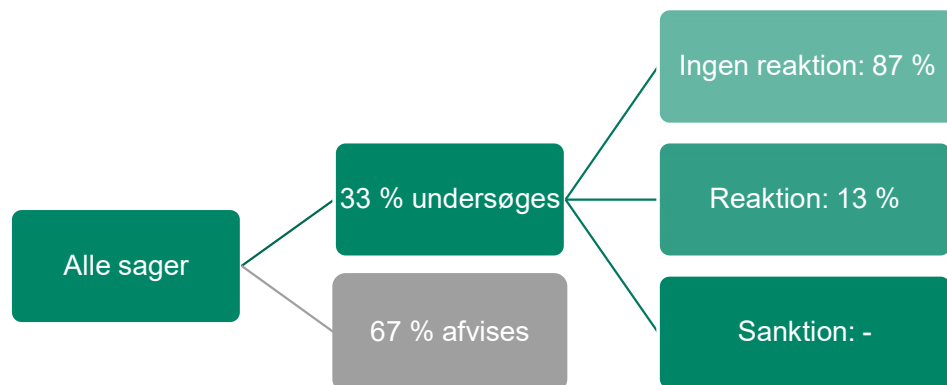

Design: Omsætter til en undersøgelse der kan **gennemføres** og måler tilsynet op på **konkrete kriterier**

Synliggørelse af problemet

Vores gennemgang af alle sager viser et billede af, at der relativt sjældent er noget at komme efter for tilsynet

Synliggørelse af problemet

Kommuner og regioner kan have en ulovlig praksis i længere tid fordi:

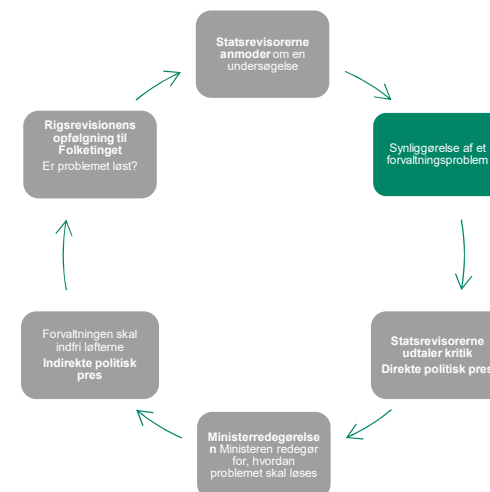
Det tager ca. 1 år at afslutte en tilsynssag

Tilsynet baserer sig sjældent på dokumentation – en sag afsluttes når kommunen oplyser at de vil rette op

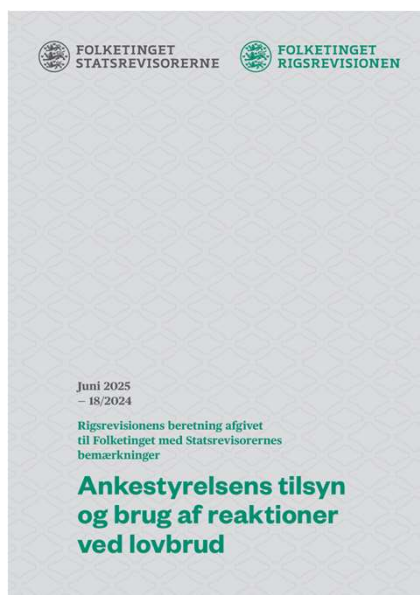

Tilsynet bruger aldrig sanktioner og loven gør det vanskeligt at bruge dem

Statsrevisorerne udtaler kritik

”Statsrevisorerne finder Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner på socialområdet utilfredsstillende”

Statsrevisorerne bemærkning

Beretning om Ankestyrelsens tilsyn og brug af reaktioner ved lovbrud

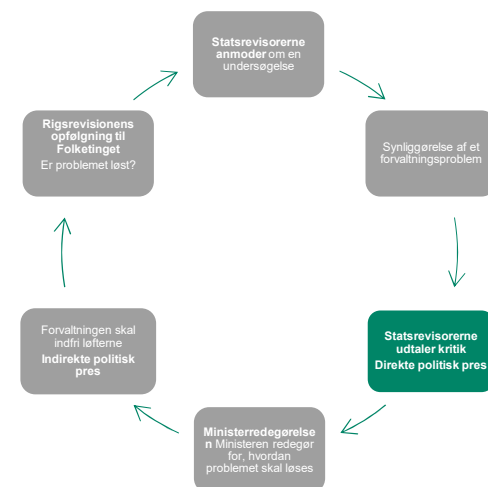
Folketingets Socialudvalg anmodede i juni 2024 Statsrevisorerne om revisionsmæssig bistand til en undersøgelse af Ankestyrelsens tilsyn og anvendelse af sanktionsmuligheder på socialområdet. Statsrevisorerne imødekom Socialudvalgets ønske og anmodede i august 2024 Rigsrevisionen om at igangsætte en undersøgelse.

Tilsynet med kommuner og regioner blev i 2017 flyttet fra Statsforvaltningen til Ankestyrelsen. Ankestyrelsens tilsyn er organiseret som en selvstændig og uafhængig enhed i Ankestyrelsen. Tilsynets formål er at sikre, at kommuner og regioner følger gældende lovgivning på bl.a. socialområdet. Tilsynet har ressourceansvar under Indenrigs- og Sundhedsministeriet.

Statsrevisorerne finder Ankestyrelsens tilsyn med kommuner og regioner på socialområdet utilfredsstillende. Tilsynet er præget af lange sagsbehandlingstider samt mangelfuld dokumentation og opfølgning, hvilket kan have betydning for, at kommuner og regioner har ulovlig praksis på socialområdet. Dette kan have store konsekvenser for den enkelte borgers liv og retssikkerhed.

Statsrevisorerne konstaterer, at Ankestyrelsen alene anvender vejledende udtalelser over for kommuner og regioner som reaktion på ulovlig administration på socialområdet og ikke sanktioner som fx tvangsbojler. Dette skyldes især, at lovbruddene oftest sker som følge af dårlig kvalitet i sagsbehandling og ikke bevidste beslutninger fra kommunalbestyrelsens side. Lovgivningen gør det vanskeligt for tilsynet at anvende sanktioner i sager på socialområdet.

Statsrevisorerne
2 juni 2025
Mette Kibbigaard
Laila Lohr Jensen
Berndt Børst
Mikael Henningsen Sørensen
Lene Christensen Liseholt
Muhammad Rana

Ministeren peger på løsninger

”Samlet set understreger Rigsrevisionens beretning og Statsrevisorernes bemærkninger, at der er behov for at overveje en justering af de lovgivningsmæssige rammer for det kommunale og regionale tilsyn” (Sophie Løhde, daværende Sundheds- og Indenrigsminister)

Ny politisk aftale følger op på Rigsrevisionens kritik af Ankestyrelsens tilsyn

06-02-2026

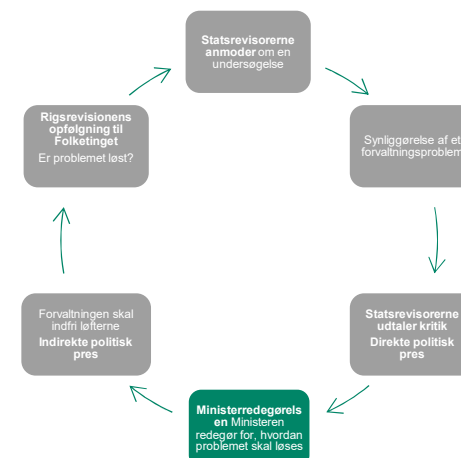
Pressemeddelelse

Kommunalt tilsyn

Ankestyrelsens tilsyn får bedre værktøjer til at gribe effektivt ind over for kommuner og regioner, der begår lovbrud. Det følger af en ny politisk aftale, som indenrigs- og sundhedsminister Sophie Løhde har forhandlet på plads.

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Opfølgning: er problemet løst?

Ny lovgivning

Nye krav til tilsynet

Mere håndfaste
reaktioner som redskab

Implementering

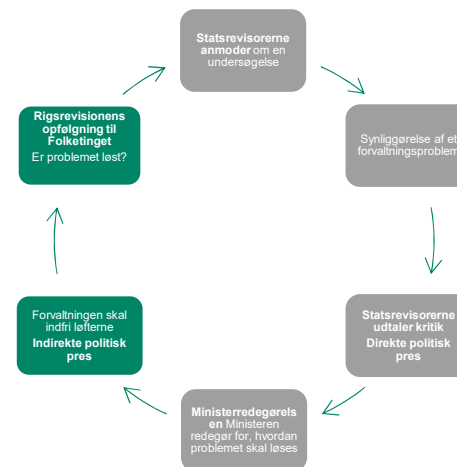

Forandring i tilsynets
daglige arbejde

Opfølgning

Vores vurdering: er
problemerne løst?

Case #2

Marts 2025
– 12/2024

Rigsrevisionens beretning afgivet
til Folketinget med Statsrevisorernes
bemærkninger

**Tilsynsindsatsen over for
ulovligt asbestarbejde**

Rigsrevisionen skaber et vidensgrundlag, som Folketinget bruger til at ansvarliggøre en minister

En standard for god forvaltning

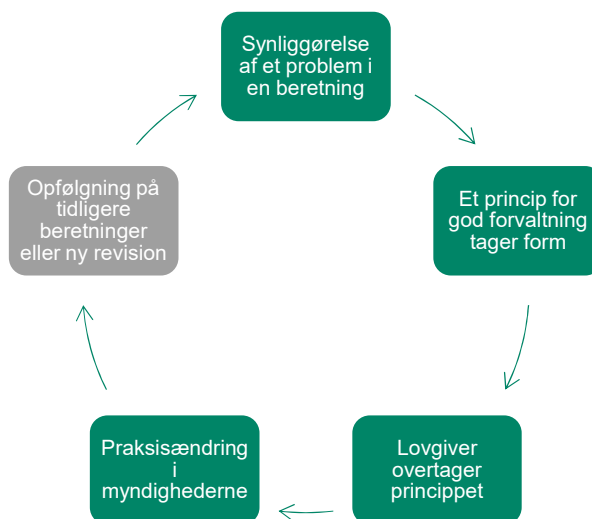
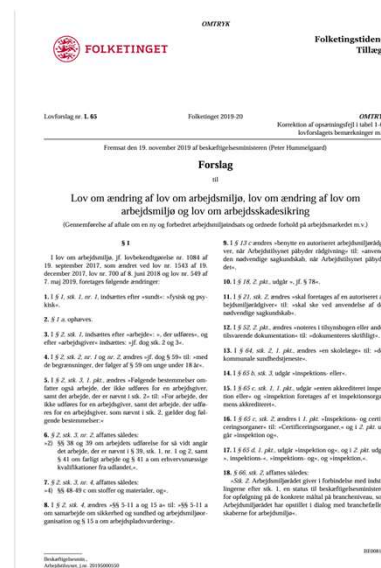
Beretning om effektiv kontrol

Et generelt styringsprincip

Lovgiver overtager princip

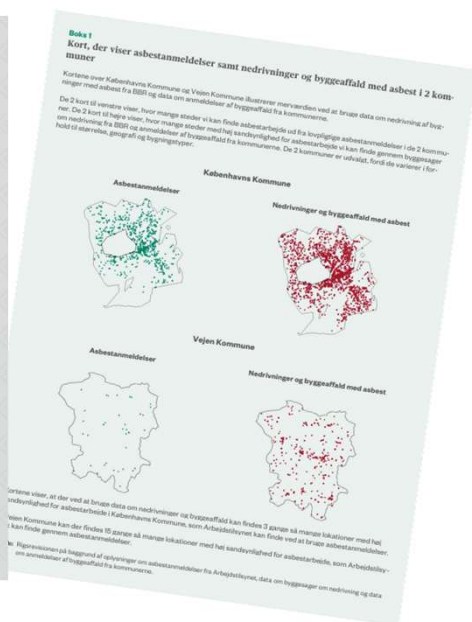
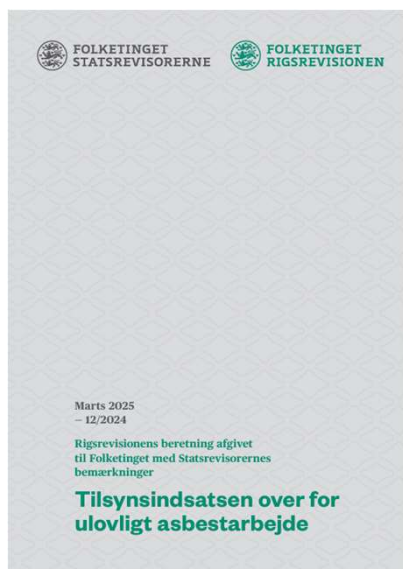

Statsrevisorenes bemærkning

En revisionsfaglig vurdering bliver en del af Folketingets beslutningsgrundlag og senere retningsgivende for myndighedernes arbejde.

Rigsrevisionens tidligere princip bliver til et nyt revisionskriterie

Synliggørelse af et problem i en beretning

Opfølgning på tidligere beretninger eller ny revision

Et princip for god forvaltning tager form

Praksisændring i myndighederne

Lovgiver overtager princippet

Arbejdstilsynets tilsynsopgave

Føre tilsyn med væsentlige arbejdsmiljøproblemer.

Føre tilsyn med asbestarbejde som led i tilsynet med bygge- og anlægsbranchen.

Målrette tilsynet mod virksomheder og byggepladser med størst risiko.

Synliggørelse af problemet

Arbejdstilsynet baserede i høj grad tilsynet på asbestanmeldelser og klager, men 85 % af de konstaterede ulovlige byggesager var ikke anmeldt

417 af 545 virksomheder med tidligere ulovligt asbestarbejde indgik som udgangspunkt ikke i udvælgelsesgrundlaget

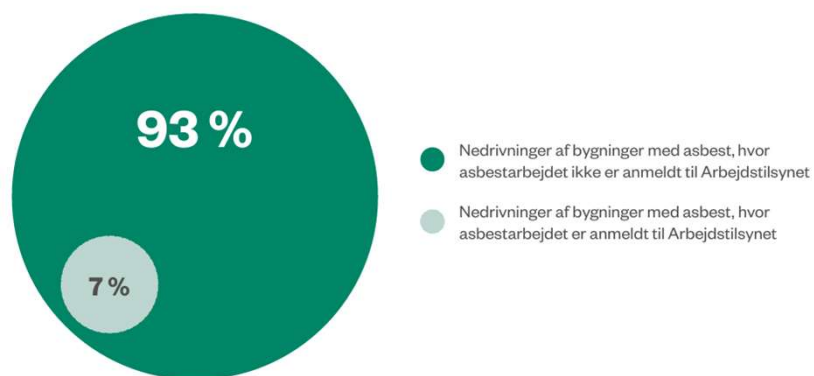

Data fra BBR og kommunerne viste mange mulige asbestsager, som ikke fremgik af Arbejdstilsynets egne oplysninger.

Synliggørelse af problemet

Figur 3

Andelen af nedrivninger af bygninger, der er registreret med asbest, hvor der er anmeldt asbestarbejde til Arbejdstilsynet, i perioden 2020-2023

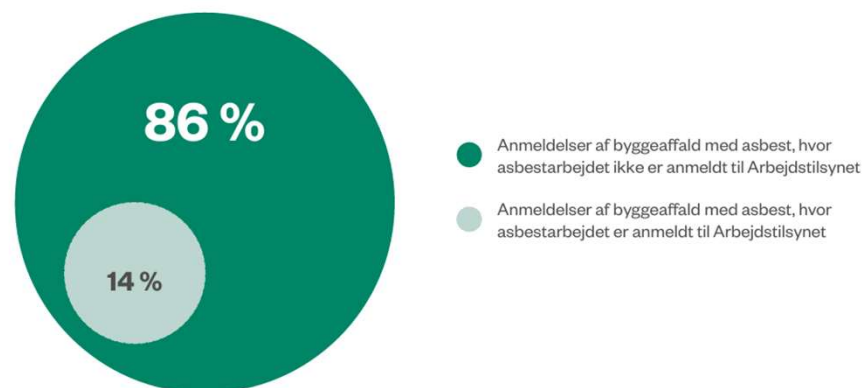

Note: Vi har korrigeret resultaterne for de 7 % af asbestanmeldelserne, hvor vi ikke har kunnet finde en adresse, så vi ikke underestimerer antallet af asbestanmeldelser, se bilag 1.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger om asbestanmeldelser fra Arbejdstilsynet og data om byggesager om nedrivning i BBR.

Figur 4

Andelen af anmeldelser af byggeaffald med asbest, hvor der er anmeldt asbestarbejde til Arbejdstilsynet, i perioden 2020-2023

Note: Vi har korrigeret resultaterne for de 7 % af asbestanmeldelserne, hvor vi ikke har kunnet finde en adresse, så vi ikke underestimerer antallet af asbestanmeldelser, se bilag 1.

Kilde: Rigsrevisionen på baggrund af oplysninger om asbestanmeldelser fra Arbejdstilsynet og data om anmeldelser af byggeaffald fra 13 kommuner.

Statsrevisorernes kritik og vores opfølgning

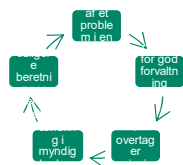
STATSREVISORERNE

Statsrevisorerne kritiserede, at Arbejdstilsynet ikke har et tilstrækkeligt grundlag for at målrette tilsynet mod ulovligt asbestarbejde, hvilket svækker tilsynets effektivitet og øger risikoen for udsættelse for asbeststøv.

Bedre data skal gøre tilsynet mere risikobaseret og målrettet

Beskæftigelsesministeriet vil styrke Arbejdstilsynets risikobaserede tilsyn ved at anvende egne data mere systematisk og inddrage relevante oplysninger fra andre myndigheder, herunder BBR-data og kommunale oplysninger om byggeaffald.

Vi vil derfor følge Arbejdstilsynet arbejde med at få omsat tiltagene til en mere systematisk og målrettet udvælgelse af tilsyn på asbestområdet.

FOLKETINGET
RIGSREVISIONEN

Tlf.
E-mail: